Székesfehérvár XXV. évi 167. Péntek 1918 jul. 26.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:
1 hóra 2 K | 1 hóra 2·50 K
1 évre 24 K | 1 évre 30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

A kereszténységért s a magyarságért.

Irta: *Dr. Prohászka Ottokár.*

A Központi Sajtóvállalat értesítőjének vezércikkéből.

A Központi Sajtóvállalat R. T. hallatlan: Magyországon alig remélt eredményt ért már el, mikor a részvénytőke jegyzésében a kilenc millió koronát tulhaladta.

Ezt az eredményt először is financiális fenékhullámnak nézem mely végigsöpör a hazugság s vakmerőség piszkos rakpartjain, végig a szellemtelenség s erkölcstelenség lapályain, *hol idegen faji érdek* s a pénzhatalom garázdálkodik s sajtót tart fönn, *mely a profit s a rebach taktusára hallgat;* de látok benne nagy szellemi reakciót is, mely a nemzet s a keresztény lélek életösztöneből fakad s a mely a közélet s a közérzés mezején végre tisztító munkát akar végezni ... vödörrel, mondjuk a tisztább érzések fenékhullámával.

A keresztény erkölcsiséget s a nemzeti érzést illetőleg a mi sajtónk átlag irányt vesztett. Neki más iránytűi vannak s más csillagai. Igazság, tisztaság, szemérmesség, bátorság, erő, erőszak, nemzetközisége, ösztönösség vezet! Onnan az egyre alacsonyabb s durvább hang mert hát „wie der Schelm is, so denkt er."

Azért bizony itt vödrökre — mondjuk, fenékhullámra lesz szükség, mely a lelkekben, a közérzésben s a közvéleményben lerakott sarat kimossa s mely nyakon öntse azt a lelket piszkitó sajtót is.

Van aztán még egy tisztító s felszabaditó munkája a jó sajtónak, melyet el kell végeznie, föl kell szabaditania az irókat, kik kényszerüségből állnak a dekadens sajtó szolgálatában.

A pénz e részben csak eszköz: ahogyan ott diktál még világnézetet is ugy segitsen itt hitet s meggyőződést; ahogyan ott irnak kenyérért kapott koronák fénye mellett, úgy irjanak itt az eszmények verőfényében.

Ez az iróli függés a rabszolgaság legszomorubb neme. Ezt a rabszolgaságot azonban csak pénzzel lehet megtörni. Legyen hát elég hozzá; szabaditsuk fel azokat, kik szabadságról irnak szolgatollakkal, kik mosléket kevernek, mert hát valyuknál állnak, akik gyöngyöket is tudnának hinteni, de most csak kukoricát szórnak, — ezt azért, mert az kell s nem a gyöngy.

A keresztény sajtó tehát egyszersmind föls abaditása akar lenni a sajtónak. A sajtószabadság megvan ugyan, a törvényben, de nincs meg az életben; mert minden szabadság fölött a pénz uralkodik; az diktál; az fütyül a törvényre, fütyül az íróknak s azok úgy táncolnak, ahogy neki tetszik. Igazi szabadságot csak az adhat politikában épp ugy, mint az iróli hivatásban, aki a gazdasági függetlenséget biztositana, aki, a mi esetünkben, oly gazdasági alapot teremtene az íróknak, hogy azt irhatnak, amiben hisznek s úgy irjanak, ahogy szeretné.

Furcsa bizony a sorsa a szellemi munkásnak. Van lelke, szelleme; volna a szegénynek hite s eszményisége is; szeretné szolgálni faját s nemzetét s nem a kapitalista, nemzetközi üzérkedést; van tolla s szárnyalása is; de előtte tátong a kalamáris s abba a tintát a diktáló hatalmak öntik. Abba a tintába azután belekevernek sötét világnézetet, piszkos fekete érzéseket, gyülölet és mérget s a tollat az irónak abba a tintába kell belemártania s a vezércikkeket azzal irnia, a gondolatokat e mérges lével muszáj aláfestenie, a hireket ezzel torzitania dictándó kell irnia; dictando harcolnia. Igy kivánja ezt a vezető érdekcsoportok szájaize s ez iztől keseredik el a keresztény nép lelke s idegen lesz otthon, idegen lesz hitével, erkölcsével, hazájával, véreivel szemben.

Ó az átkos tinta: *az idegen tinta*; nincs abban vérből, könnyből egy csepp sem! De hát ne legyen ez az út a tinta, legyen út a vér, minálunk a keresztény lélek s a magyar vér!

Mit várhatunk a jövőtől?

Mikor valaki nagy veszedelembe kerül az bizony nem szokott tervezgetni a jövőről, hanem csak azt nézi, miként juthatna ki minél előbb ebből a veszedelemből. Ez természetes is. Ha azonban a veszedelmes helyzet rögtöni katasztrofális hevessége nemileg enyhébbé válik hogy a bajba jutott ember nyugodtan vizsgálhatja helyzetét, akkor már megkezdődik bizony a jövőre való tervezgetés is. S ezt az életfönntartási ösztönt igazoló tervezgetést nem látom én ellébb jelentkezni a világháboru ötödik évében. Ma mindenki fásultan, legfeljebb önmagával elfoglalva éli napjait. Alig akad a nagy tömegben egy-két idealista lelek, aki a közjóért, a nemzet jövőjének biztosításáért valamit mozditana.

S ha mégis akadt egy-két a nemzet jövőjéért aggodó munkaszerető lélek, azt lesajnáljak, meggyanusitják s munkáját kritizálgatva lebecsülik. Fönn és lenn a politikai téren csak úgy mint a társadalmi, ipari és kereskedelmi téren csak egyéni versenyt s önző törekedést látunk.

Ki törődik ma közerkölcsel, közjóval, a ker. magyarság jövőjével? Kapkodás, zürzavar, bizonytalanság és halálos közömbösség minden téren. Sehol egy mentő gondolat, hanem inkább gyava csüggedés és bünös semmi tevés között nézzük, hogy miként rohannek reánk a modern technika minden vivmányával a mi ellenségeink s miként vetik magukat ezer furfanggal a ker. magyarság szellemi, erkölcsi és anyagi javaira, hogy elraboljanak tőlünk mindent, a mikor ezer éven keresztül vértel és becsületes munkával szereztünk. Az első kötelességünk, a mivel a mi ker. magyarországunknak tartozunk a: felébresztés ebből a halálos álomból Meg kell értenie minden keresztény magyarnak, szépe e hazában, hogy a katonai kötelezettségen kivül vannak nekünk, igen sürgős egyéb kötelezettségeink is, a melyeknek teljesitése alól hazárulás nélkül senki sem von hatja ki magát. Ilyen elsőrendü sürgős kötelessége minden ker. magyarnak küzdenie a zsidószabadkőmives berkekben született s a szociáldemokracia által támogatott nemzetközi radikalizmus ellen.

Keresztény magyar nem lehet nemzetközi radikalista! Mert minden keresztény magyarnak tudnia kell, hogy ez a nemzetközi radikalizmus halálos ellensége ugy a magyarságnak, mint a kereszténységnek, haza és vallásárulás nélkül tehát senki sem állhat zászlójuk alá. Első rendü sürgős kötelességünk az okszerü földmivelés is. Ne feledjük el soha, hogy földmivelő ország vagyunk. A mi népünkből, a 20 milliót kitevő polgarainkból 14 millió a földmivelessel foglalkozik, illetve földmivelésből él. Ha azonban azt akarjuk, hogy ez a 14 millió ember földje után akkor is megélhessen, amikor majd a világháboru után biztosan bekövetkező nagy mérvü adóztatás reánk zuhan, akkor már most meg kell a népet az okszerübb gazdálkodásra tanitani, mert a mostani gazdálkodási tudományával nem lesz képes terheit elviselni.

Nyilt titok ugyanis, hogy több mint 30 milliárd kor. háborus terhünk van. Ezt a há[illegible] adóban annak a nemzeti vagyonnak kell kifizetnie, a mely a mai becslés szerint 125 milliárdot ér. A föld, mint el nem rejthető birtok óriási megterheltetésnek néz elibe. Jó lesz azért annak teherviselési képességét már most fokozni, különben csődbe jutunk.

Ez a nagyobb fokozott teherviselése a földnek csak ugy érthető el, ha gazdakörök utján a földmiveléssel foglalkozó népünk, alapos oktatásban részesül. Ne jajgassunk hát, tehetetlen gyermek módra, hanem ébredjünk föl eddigi kislelküsködő álmunkból, igaz, hogy eddig már sokat vesztettünk a hazai földből, de még nem mindent!

Meutsük meg a még meglevő ker. magyar birtokot a tolakodó, nemzeti létünk iránt érzéktelen idegenek, főleg a zsidóság inváziója ellen, mert örök igazság marad: akié e föld, azé az ország! A harmadik első rangu kötelesség, amelyet már most minden ker. magyarnak vállalnia kell: az erősen nemzeti és keresztény politika felkarolása.

A nemzeti érzés erős hangoztatása nem sovinizmus többé

Egyes szám ára 8 fillér.

mert minden nemzetnek amely fölé akar [illegible]radni, nemzeti múltját folyt[illegible]osan emlegetni, s [illegible] egyes tagját rá nevelni kell, különben internacialistává, nemzetközivé lesz. A kereszténység eszméjének kidomborítása a politika terén szintén föltétlenül életszükséglet. Már csak azért is, mert azt a legmagasabb célt, amit minden politikának szolgálnia kellene, hogy az ember csakugyan ember legyen, ezt csakis a keresztény felebaráti szeretet alapján lehet elérni.

Csak e gondolatok, ha a közönség széles rétegeiben elterjednek, fogják felébresztení a csüggedő társadalmat. Már most is észlelhető bizonyos változás! A társadalom egyes rétegei kezdik már hangsúlyozni nemzeti és keresztény voltukat. Ne hagyjuk magukra az ébredezőket s akkor bizhatunk a jövőbe, mert a mi kereszténységünkben és nemzetiségünkben akkora erkölcsi erő rejtőzik amely a rendelkezésünkre álló gazdasági erőkkel párosulva biztosan megujhódásra vezeti ezt az országot.

Gsöngedy Gyula,

Kik vannak itthon.

Mit csinál Finnország az alkalmatlan zsidókkal.

A zsidókérdést Magyarországon is a zsidó sajtó féktelen gyülölködése és piszkolódása és a zsidóság egy részének a büntető törvénykönyvbe, vagy a férfias bátorságba ütköző tettei tartják napirenden. Mi magyarok, már régóta törjük a fejünket, miként lehetne ezt a nemzet testébe ékelődött fekélyt, törvényes uton, alkalmas módon kiperelni. Amig mi ezen törjük a fejünket, addig Finnország már meg is találta a maga zsikérdésének orvosszerét. A napokban egy távirat azt hirdette szét a világba, hogy Finnország mindazokat a zsidókat, akik a haza szolgálatában nem tették meg a kötelességeiket, ki fogja utasitani. Bármennyire orosz módszernek is látszik ez az operáció, tagadhatatlan, hogy meg van benne az igazság.

Nem mi mondjuk, hanem a zsidók hetilapja az Egyenlőség veri büszkén a mellét, hogy: mi itthon vagyunk. Tudnillik a zsidóság itthon van Magyarországban.

Olyan édes hazája, mint nekünk magyaroknak. Nagyon [illegible] időben történt az [illegible]getése. A zsidóságnak sem tett vele valami nagy szolgálatot.

A zsidóság maga érzi legjobban, hogy a világháboru tanulságai arculüti ezt az amugy is sántitó igazságot. Akik itthon vannak Magyarországon, az Egyenlőség szavai értelmében, azok nem rettennek vissza ezt az Itthont meg is védelmezni, ha kell vérük hullásával is. Azoknak meg van a hazafias magyar érzésük arra, hogy még a legkedvezőbb konjukturás körülmények között is a közérdeket tartsák szem előtt. Azok a türelmet, szegénységet utnak tartják a közös nagy nemzeti cél elérésére, és nem annak, hogy azt kegyetlenül kizsákmányolják.

Kire értette hát az Egyenlőség ezt a merész mondást? Azokra, akik férfiatlanul bujkálnak a frontszolgálat elől, vagy azokra akik arra használták ki a háborus konjunktúrákat, hogy tiltott utat használva felmásszanak segitségükkel a széditően magas aranyhegyekre? Vagy akiket nap-nap után lebüntett a rendőrség és törvényeink. Ezekre nem érthette, mert hiszen Finnország az ilyeneket akarja megbélyegezni az országból, kiutasitott zsidók meg hallják az Egyenlőség csatakiáltását, mert amilyen tehetetlenek és vakok vagyunk mi keresztény magyarok, sok bajunk mellé ők is idejönnek, hogy ők is elmondhassák:

Mi itthon vagyunk!

Kik vannak máris „itthon"??

Tessék figyelni a zengzetes kóser nevekre!

Hogy miért vannak tömve az irodák Galicia hős fiaival, erre az izgató kérdésre frappans feleletet ad most a katonaszabaditó ezredorvos bünpöre. Éles fényt vet ez a pőr a zsidó arányszámok rejtelmeire, amikről legutóbb olyan sok szó volt lapunk hasábjain.

Török Kálmán altábornagy elnöklésével a budapesti legfőbb haditörvényszék ma kezdte tárgyalni dr. *Lehner* Jakab szolgálatonkivüli ezredorvos és társai bünügyét. A pozsonyi haditörvényszék a mult év elején hónapokon keresztül tárgyalta ezt az ügyet, amelyben a honvédügyészség Lehner ezredorvos és harmincnégy társa ellen emelt vádat.

Dr Lehner a háboru kitörésekor, bár már ötvenkétéves volt, önként jelentkezett katonai szolgálatételre és a soproni kerület orvosfőnöke lett. A belső szolgálatteletre beosztott egészségügyi katonák. *Radó* Gusztáv és *Koch* Samu, az ezredorvos jóságával visszaélve egyszerre kiveltek alkalmatlan és mindenféle azt bizonyitották, hogy az ezredorvosra nagy befolyásuk van, nála különböző kedvezmények nyujtnak elérni, de természetesen azért, ha ezt megfizetik.

A törvényszék ajándékfogadása miatt dr. *Lehner* Jakab ezredorvost rangvesztésre és egyévi börtönre itélte. *Radó* Gusztávot és *Koch* Samu szolgálati kötelesség megszegése és megvesztegetés miatt tizhónapi börtönre itélte. Az ajándékozók közül azokat akik katonai egyének voltak: *Knopfler* Norbertet hat hónapi, *Hönigsberg* Jakabot három hónapi, *Stern* Imre egyéves önkéntest ormestert lefokozásra és négy hónapi, *Lessinger* Ernőt három hónapi, *Adler* Mayert három hónapi, *Deutsch* Izraelt egy hónapi, *Schoppeo* Arthurt négy hónapi szigoritott börtönre itélte. A polgári egyéneknek ügyet a polgári biróséghoz tétek át. Az itélet ellen a vádlók semmisségi panaszt emeltek, mig az ügyészség megnyugodott.

A keresztény-szociálisták nagygyülése.

Vasárnap délelőtt zajos és izgalmas ülés folyt le a régi képviselőház termében. Huszár Károly (sárvári) országgyülési képviselő elnöklésével körülbelül 2000 keresztény szocialista munkás gyült össze, a gyülés célja országos szervezkedés megindítása és egy nagy nemzeti irányu munkásmozgalom megkezdése volt. P[illegible] a gyülésnek [illegible] a szociáldemokraták, akik vagy 200-an jöttek el Farkas István partikár vezetése alatt, [illegible]landóan tüntettek, közbeszóltak, úgy, hogy 25-ös[illegible] szülők rendőrök s rendezők vezettek ki a teremből.

Az első szónok Haller István országgyülési képviselő volt, aki háborus közgazdasági élettünkről beszélt és véresen ostorozta a bankoráciát, a hadimilliomosokat és az árdrágitókat. Kifejtj, hogy minden ország szociáldemokratái nemzeti alapon [illegible]llanak, a világháboru van, a magyar munkásságnak sem szabad cserbenhagyni a frontonküzdőket. Helytelenitette hogy a szociáldemokraták keresztényellenes kérdések felvetésével lehetetlenné teszik, hogy minden munkás egy fronton harcoljon a kapitalizmus visszaélései ellen.

Ezután a gyülés nagy tüntetést rendezett Zita királyné mellett. Itt ujra heves és hangos jelenetekre került a sor a keresztényszociálisták és a szociáldemokraták között.

Kocsán Károly az Igaz Szó szerkesztője az élelmiszerelrejtők hadigazdagok tobzódása, az ácsorgás és élelmiszerhamisitók ellen követelt erélyes kormányintézkedéseket.

Huszár Károly egy keresztény munkásmozgalomnak [illegible] jelentőséget hangoztatta [illegible] munkásság egymást gyilkolja. B[illegible] szociálisták is [illegible] harcolna a választójogért. Követelte a hadiszerződésekből eredő vagyonok 50 [illegible] elkobzását, sürgette, hogy a kormány rendeljen el [illegible] sürgős rekvirálást a Lipótváros palotáiban s a budapesti konfekci[illegible] üzletekben ahol sok oly anyagok, [illegible] szerű ruhák, amelyet a kizsákmányoztak elol jogtalanul elvonattak.

A gyülés azután [illegible] üdvözölte a királynét, majd a magyar nép nagy [illegible] és családi erényeit [illegible]. *Hasonlóan üdvözöltek Prohászka Ottokár püspököt.*

*

Hogy a szociáldemokraták üzleti spekulációból folytatnak ugy [illegible] hogy a zsidó nagytőkések visszaélései napfényre [illegible] kerüljenek, azt régen tudjuk. Hogy azonban a hadimilliomosok és a hadszergszállitók [illegible] kiartott sajtó egész szemérmetlenül a szociáldemokrata terrista vádjával csapjon fel, azt mégse mertük volna hinni. A vasárnapi keresztény szocialista gyülések kapcsán pedig ez történt:

A 8 Órai Ujság, amely eddig állandóan a konzervativ erdekek harsonája volt a lefolyt évi politikai küzdelmekben, a mai napon oltalmába és pártfogásába vette a rendbontó gyülésromboló, alkulcsai a teremb[illegible] betört szociáldemokratákat. A Garami Ernő, Harbai Sándor, Bokányi Dezső és Farkas István patronusává csap fel és egyenesen megta[illegible] hiven biztositotta a gyülés megtartását.

A politikai kétkulcsosságnak és erkölcstelenségnek valóságos Csimborasszoja, amit ez a kismánkapárti szinü utcai lap produkál. Nem tudván más alapot találni a támadásra, azt állitja, hogy a népgyülés „az antiszemitizmus legsötétebb korszakára emlékeztet és hogy a felvilágosodott (!!!) szociáldemokraták alaposan lehütötték a fanatizált keresztényszocialistákat"

Nem bantotta a hivő és becsületes izraelitákat a gyülésen senki, sőt szónokok hangoztatták, hogy distingválnak. A *8 Órai Ujság*-nak, amely, ugy látszik, zsidó előfizetőkre pályázik, most zsidókérdést szeretne csinálni a keresztény munkásmozgalomból.

Szinte pokolian gonosz és ravasz ez a machiavellizmus! Érthetetlen, hogy a Balogh Jenők, Kiebersberg Kunok, Beöthy Lászlók és Tisza Istvánok által pártolt organum hogyan tévedhet erre az utra.

Nagyon egyszerű a magyarázat! A gyülésen a hadiuzsorásokról és a hadimilliomosok özleteiről volt szó. A

ker szénynszocialisták így közveve zavartak azoknak a munkaszállítóknak érdekeit, akik 30 milliót kerestek a háborus konjunktúrán. Ezért marta meg a 8 Órai Ujság a keresztényszocialistákat és ezért dicséri azokat a szociáldemokratákat akik a hadiuzsorások ellen gyülést szét akarnak robbantani.

Telefonbajok.

A modern hirszolgálat szervezetének a telefon és távirat adja meg a versenytársat, sőt a villamos dróton repülő üzenet két fajtája közül is egyre inkább a telefon. A távirat a modern ujságirás igényeihez képest idővel nehézkes és lassu eszköznek bizonyult. A hirküldés és hirszerzés lázas gyorsaságában az ujságiró azt a rövid egy két órányi időt is igyekszik megtakarítani, mely egy távirat megirásával, feladásával, továbbitásával és kézbesitésével együtt jár. Percek alatt élő szóval akarja elintézni a dolgát és ezért mindig gyakrabban és mindig kizárólagosabban a telefont használja. A modern ujság-technika teljesen összeforr a telefonnal, aminek az a következménye, hogy a szaporodó telefon-mizériák a sajtónak is krónikus betegségévé lesznek: a rossz, lassu és megbizhatatlan telefon-összeköttetés amellett, hogy az ujságiró idegeit rongálja, a hirszolgálat gyorsaságát, megbizhatóságát és ezzel az információra alapitott modern ujság exisztenciáját veszélyezteti.

Ma telefon minden városban rossz és rosszabb lesz annyira, hogy több helyen már maga a közönség is szükségét látja annak, hogy szervezkedjék a panaszok orvoslása érdekében.

A „Szalontai Lapok" egyik legutolsó számában felhivást olvasunk, melyben elkeseredett emberek közös értekezletre [illegible] hogy a türhetetlen mizériákkal szemben megbeszéljék teendőiket.

Vagy mondjunk egy más jellemző példát: a telefon-nyomorúságok egészen uj és egészen külön fajtája miatt panaszkodik a „Felsőmagyarország." Megirja azt, hogy Kassáról hihetetlenül nehéz telefonösszeköttetést kapni. Ha valaki a legsürgősebb dringend-beszélgetést már reggel előjegyzi, örülhet, ha a késő délutáni órákban beszélhet a fővárossal. Hogy mit jelent egy ilyen több órás késedelem, az ujságkiadó vagy ujságiró tudja csak megérteni. Még csattanósabb és kirivóbb lesz az eset, ha azt is tudjuk, hogy mi ennek a képtelen helyzetnek az okozója? Budapest és Kassa között lévő telefonvezetékeket állandóan a Tátra foglalja le magának. Kies hegyvidéken nyaraló hadimilliomosok üzleti ügyei és családi beszélgetései monopolizálják szinte állandóan a telefonvezetéket és ezzel nemcsak Kassát, de a felvidéki városok nagy részét is elzárják attól, hogy a fővárossal érintkezhessék.

Azt a mohóságot, mellyel a hadimilliomosok az életet évezik és a szerzési alkalmakat kihasználják, minden esetre méltányolni lehet: hosszu koplalás után jön meg az étvágy és érthető, hogy azok, akik a háboru előtt dohos tömeglakások legsötétebb udvari zugában laktak, most, amikor váratlanul a remenyen felül meggazdagodtak, nem tudnak ellenni a Tátra friss levegője nélkül. Sok eszteendő mulasztását kell behozniok.

Ez a mohóság azonban nem mehet annyira, hogy egész vidékek telefonhálózatát monopolizálja és a felvidéken lévő lapokat elzárja az informálás lehetősége elől. Az információ a modern lap levegője és ezt a levegőre szomjas hadimilliomosoknak is illik respektálniok. Vagy ha nem respektálják, a telefonigazgatóság kötelessége, hogy a lapok kellő időben való kiszolgálását megfelelő rendszabályokkal biztositsa.

Mik történnek Magyarországon?

Korkép. — Pusztul és szegényedik a magyar.

Ezen a cimen minap közöltünk egy érdekes szemelvényt. Most pedig a „Magyarország" egyik számából idezünk egy tipikus esetet a nagyon sok közül.

M. S. igy irja le:

Árverés 1918-ban cimen: „Az egyik ujságban olvastam egy közjegyzői hirdetést, hogy f. hó 15-en d. u. fél 3 órakor a Palóci-tér 16 szám alatt nyilvános árverést tartanak, melyen bútorok, perzsák, képek, csillárok és egyébb luxuscikkek „fognak elárvereztetni". Kora délután izzó juliusi kánikulában, elmentem a Palóci-tér 16. alá. Ez egy előkelő, hüs, márványos udvarház. Az első emeletre utasitanak. A folyosón vászonnal letakart selyem karosszékek, szalon diványok állanak s a falhoz támaszkodva, a karfákon lovagolva, izzadva és szivarozva tolong vagy harminc ember: ezek az árverezők, a gyüjtők és alkuszok, akik ma itt birkózni fognak.

Fölösleges ujból felfedezni azt, hogy Pesten most valami őrült vásárlási düh tombol, s házi Wertheim-szekrény 1700. Egy kottaállvány 180. Két sabtonos olajnyomat 200. Egy zongoraszék (csavarható, béké ben 20 korona) 250. Egy, állitólag velencei, üv gesillár 660. Egy rózsaszini faragott székkel 1101 korona. Egy állólámpa 700. Egy asztali óra 450. Egy perzsa 1500—3000—5000 koronáért ment el. Asztali szervizek, poharak tányérok, porcellános darabonként keltek el, képtelen és nevetséges árakon. Az egész aukció, négy uriszoba elárverezése, hozhatott az árverezőknek közel százezer koronát.

Az azonban nem baj: csak hadd fizessenek, akiknek pénzük telik ma keretes legyezőt venni. Sokkal érdekesebbek ennél, akik árvereztek, és hogyan árvereztek. Az árverezőknek jórésze a szemközt lévő Vásárcsarnokból futott fel, két marhacomb számadása közben venni gyorsan egy velencei csillárt. Ingujjban, izzadtan a homlokát törülgetve lépett be [illegible] egy ilyen nyersvágó. Megállt az ajtóban, egy kis állóórát árvereztek épen, 200 koronán állt — 220 — mondta valaki bátortalanul. Az ingujjas jókedvüen belekiabált: 458! — Nem is tudta, miről van szó, nem is látta mit árvereznek, 500 koronáért rajta maradt, csak akkor kérdezte meg: mit vettem?... Ez az ingujjas, egy *Eckstein* nevü (szintén „itthonlevő" kuruc) ur, általában humoros ember volt. Többnyire künn ült az előszobában egy ládán, szivarcsutak lógott a foga közül s hüsölt. Mikor odaben a legviharosabb tolongás volt valami körül, hirtelen felállt s bekiabál néhány száz koronával többet. Sohá nem tudta mit árvereznek. Ha rajta marad valami, hanyagul belenyál a nadrágzsebébe, előhuzott néhány, gyürött ezrest s odahullatja az arverési asztalra meg se nézte mil vett. Nem érdekelte, Ő csak úgy szórakozni jött föl ide ebéd után. Elszórakozott vagy tizezer koronát, akkor visszament a Vásárcsarnokba.

A finom műgyüjtővel egy sarkon álltunk és néztük a tolongást. A finom műgyüjtő szomoru volt. — Gondolja el, — mondta melankóliikusan s egy üvegcsillárra mutatott, mely finomvonású volt és nemes, — gondolja el, hová kerül ez, kiknek fog világitani, milyen emberek ülnek majd alatta, akik nem tudnak egyebet róla, nemlátnak mást belőle, csak az árát amibe kerül. Én évek óta járom az aukciókat s fizikai fájdalmat érzek mikor valami nemesebb tárgy ezeknek a kezébe jut. Az ilyesmi ugyszólván elvész ilyen kor a világnak...

IIIREK.

Az uzsorás.

Végzi rút munkáját az uzsorás-bandi.
Azt hiszi magáról, hogy szorgalmas hangya
Ha van a sátánnál valami ocsmányabb,
Ugy az csak te vagy, te uzsorás ocsmány had.

Borton és pénzbirság... egy jót nevet rajta.
A háboruszülte undoritó fajta
Borton és pénzbirság?... Hol vagy régi deres?
A jó Justicia elő mért nem keres?
Uzsorás! a neved legyen ocsmány bélyeg,
Tisztességes szivtől nyugtotrabló méreg.
Neveddel meg legyen a becsület sértve,
Justicia adjon elégtételt érte.

A. B.

Uj korszak hajnalán.

Rongyos anyáknak millió szülöttje,
hites-életü örök martirok:
németek, franciák,
rokontalan nemesbus magyarok,
még lent vergődtök kluzsorázva!
Ne féljetek!! —
a jók nemes, elszánt csapatja
— mint a földrengés dübörögve —
már az aranyhegyeket rázza!...

Még nyelvelnek,
mind felkes népbarát;
tán elfelejtjük: bárgyun azt hiszik:
a vért! a vért!
a tengernyi könnyet,
s a könnyonyéren hizott uzsorát!

Székely Ferenc.

— **Prohászka püspök üdvözlése.** A temesvári Katholikus Kör választmánya mult pénteken Blaskovics Ferenc elnöklete alatt ülést tartott, amelyen az elnöknek az általános katholikus helyzetet ecsetelő beszéde kapcsán foglalkozott a választmány a magyar püspöki kar egyik kimagaslló alakját, Prohászka Ottokárt a destruktiv és radikális irányzatok részéről ért ocsmány támadásokkal. Az elnök inditványára a választmány egyhangulag elhatározta, hogy a nagynevü püspököt nemzeti- és keresztényvédelmi akciójáért feliratilag üdvözli, odaadó támogatásáról biztositja, a felkent szellemi ellen intézett támadásokat a jóizlésü ember undorával visszautasitja és kéri, hogy a nemzet jövőjének biztositását célzó működésében a nemtelen támadások által magát meg ne tántoritassa.

— **Személyi hir.** Keler Izsó műszaki főtanácsos az államépitészeti hivatal főnöke szabadságra megy aug. 1-től 15-ig.

— **Szakértekezlet** volt ma a városházán a Székesfehérvár-Szabadbattyány, Simontornyai helyi érdekü vasut tárgyában dr. Kerekes Lajos h. polgármester elnöklete mellett. Az értekezlet a vasutivonal képitésén fontos városi érdeknek tartja s ezért a terv kivitelét a legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi támogatással pártolja.

— **A próbavágás** tegnap megtörtént s a marhahust ki is arusitották. A rostélyost és a vesepecsenyét 20 koronáért, marhának egyéb részeit a pedig 18 koronáért.

— **A Balaton áldozata.** Fröschl Mariska, a vasárnapi tragikus balatoni hajózás áldozata utban van már hazafelé. Szerdán reggel maga az elrabló Balaton adta vissza. Csónakokkal hiába keresték, mélyebbjáratu gőzhajók szénhiány miatt nem vállalkozhatak a fölkutatásra, édesatyja hiába várta napokon és szomoru végtelennek látszó éjszakákon a vizpartján — semmi jel nem mutatkozott. Azt hitték, hogy a viz arja messzebb sodorta s a tények az ellenkezőt bizonyitották. Szerdán reggel népfelkeltekor ugyanazon a helyen, a hol a katasztrófa történt, a vizszinen egy piros fürdőruhát pillantottak meg. A viz aztán magához hozta szép csendesen az aligai part felé. Csónakon eléje mentek s azonnal ráismertek. Arccal lefelé fordulva, a két karja a mellén összekulcsolva volt. Kihozták a partra és az egyik fürdőkabinban helyezték el. Az arca teljesen nyugodt változatlan maradt, ájkai, szemei zárva, a teste hófehér; csupán a szemek alatt volt némi kék beesés s a jobb karján kék folt, a mint Francsics Imre a ment és kor megfogta. A mély viz hi[illegible] [illegible] varra s Koronczay József dr. rögtön megbizta a Concordiát a holttest hazaszállitásával. Két nővére vonaton Aligára ment smegtették a szükséges intézkedéseket. Az enyingi szolgabiróság engedélyt adott, azonban a veszprémi alispán intézkedése is szükséges levén, a hazaszállitás késedelmet szenvedhet. A holttest talán ma, esetleg holnap, szombaton ér Fehérvárra. A temetés pénteken d. u. 6 órakor lesz a feltámadási temetőből. A koporsónál Bilkei Ferenc plebános gyászbeszédet mond. Az engesztelő szentmise áldozat szombaton reggel fél 8 órakor a felsővárosi templomban lesz. A mint értesülünk a ka'onaság katonai pompával vesz részt a temetésen ezzel akarja némileg meghálálni azt a jóságot, a melyet Fröschl Mariska a háboru kezdete óta, mint műtői segitőnő, a sebesült katonák iránt készséges gyengédséggel és szeretettel teljes működésével tanusitot.

— **Romlott élelmiszer.** Kis Jánosné Gyár-u 16 sz. alatti lakos az állomáson piszkos élvezhetetlen buktát árusitott. A rendőrség megindította ellene az eljárást.

— **Eljegyzés.** Kerger Ferenc eljegyezte Nagy Irénkét. Minden külön értesités helyett.

— **Keresztény kézben.** Ha tüzel okádik is a valasztott nemzetség, — mindig tisztelet a kivételnek — követeljük, hogy a kormány a földbirtok forgalmát a legszigorubban ellenőrizze s mielőtt egy-egy ősi magyar birtok gazdát cserelne, a kormány megvizsgálja, hogy az ősi birlok kinek a kezére kerül. Ha üvöltözhet a „magyar" sajtó, ha egy-egy birtok osztrák kézre kerül, ugyanolyan — nem, több joggal! — követeljük, hogy a magyar birtok magyar árdrágitáson meggazdagodott galiciaiak kezére ne jusson. Nekünk a galiciai zsidó sokkal idegenebb, mint az uj osztrák földesurak. A vérivó osztrák Haynauból jó magyar „uj földesur" lett, de azt még nem hallottuk, hogy a cseléi Herczog, vagy a hatvani Hatvany leborult volna a nemzet nagysága előtt.

— **Földet a rokkant katonák.** Az Országos Hadigondozó Hivatal, amely a háboruban megrokkant katonák és hadiárvák ellátásáról, azoknak társadalmi munkába való elhelyezéséről és neveltetéséről van hivatva gondoskodni, elénk tevékenységet fejt ki különösen az iránt, hogy a hadirokkant katonák részére parcellázás és földbértet utján földet szerezzen. Az Országos Hadigondozó Hivatal kezelésére körülbelül 7 millió K áll rendelkezésre, mint tulajdonképeni rokkantalap, 6 millió K mint árvaalap és 3.600.000 K, mint a vak katonák alapja. Közel 8 millió K mint a tüdővészes katonák alapja, ezenkivül rendelkezésre áll körülbelül másfél millió korona állami nevelési járulék a hadiárvák részére. Végül a belügyminiszterium körülbelül 800.000 koronát bocsát a hivatal rendelkezésére a vak katonák egy éven tuli ellátásának céljaira. Mindezek [illegible] [illegible] növekszenek. Az olyan rokkantak részére, akiknek a rokkantságuk oly sulyos, hogy nem képesek egész erejüket a kenyérkereső munkára forditani, a Hadigondozó Hivatal kereseti telepeket szervezett s ilyen telep működik már Vácon, Kalocsán és Törökszentmiklóson.

— **Haláleset.** Skoda Erzsébet folyó hó 24-én 19 éves korában elhunyt. Temetése ma d. u. 6 órakor lesz a Tobak. u. 27 sz. gyászházból.

— **Több lakbért.** A székesfehérvári köztisztviselők kérni fogják a minisztertől, hogy Székesfehérvart a II. lakbérosztályba sorozza. A tisztviselők kivánságát indokolják a helybeli magas lakbérek.

— **Az uj csősz.** A Bicskéhez tartozó Hilbert gazdaság a rokkantügyi hivataltól kért egy megbizható embert csősznek. Kapott is Horváth György személyében egy rokkant katonát, aki azonban a gabonarekvirálási rendeletet a maga felfogása szerint ugy magyarázta, hogy gazdája árpájából még cséplés előtt juttatni kell másoknak is. A képek fogytak, a csősz panaszkodott, hogy meglopják. A csendőrség megfigyelte a képeket s megcsipte a tolvajt Horváth György csősz személyében, aki a nyomozás alatt bevallotta hogy 3—4 mazsa árpát adott már el Bicskén. Az orgazdák és engedély nélkül vásárlók ellen megindult az eljárás.

— **Tolvaj orosz fogoly.** Polacsik Jánosné Széchényi utca 14. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, mert egy orosz foglyot megbizott cipőkészitéssel s neki egy pár cipőfelsőrészt és 146 koronát átadott s az orosz fogoly mindezekkel megugrott. A tolvaj után most a rendőrség nyomoz.

Ne feledje: *„Akié az ifjuság, azé a jövő."* Tehát a keresztény ifjak felsegélyezése céljára küldje adományát e cimre: *„Alkotmány" kiadóhivatala* Budapest, VIII. ker. Szentkirályi-utca 28. Az „Alkotmány" az összeget rendeltetési helyére juttatja és nyilvánosan nyugtázza.

A rekvir[illegible] vörösréz fürdők [illegible] hengerek [illegible] a legjobb minőségü hadi hangárak azonnal és jutányos áron kaphatók. Sz[illegible] Sándor vizvezetéki vállalkozónál, Székesfehérvár, [illegible]-u'ca. Telefon 3 6.

[illegible] köszvény ellen kitünően bevált [illegible] Egy doboz ára 1.50 korona. Kapható Szüts Róbert [illegible] gyógyszertárában. — Tégelyben adandó szerekhez tégelyhiány miatt a tégelyeket tessék magukkal hozni.

Mozi.

Az Uránia igazgatója közli

Az Uránia szinház julius 28-án ismét megnyilik és ezentul minden szombat, vasárnap, ugyszintén ünnep és előtte való napon tart előadást, mindenkor válogatott, szolid és elsőrangu műsorral. Szombaton és vasárnap, julius 27 és 28 án Mády Christians legujabb [illegible]

Az előadások köznapokon 7 és 9 órakor, vasár- és ünnepnapokon 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetésekért 10 szóig 2 korona, azonfelül minden szóért 10 fillér fizetendő.

[illegible]ézet, csemegeszőllőt, dinyét, őszibarackot, káposztát uborkát, ugyszintén más tőzelék-félét nagy tételekben megvesz Bogyay Vörösmarty-tér 2. szám.

Bérbe kerestetik szeptember 1-re 3—4 szobás magán lakás mellékhelyiséggel. Cim a kiadóhivatalban.

A szerkesztőség hivatalos órái: Hétköznapokon d. e. 8-tól 12-ig és d. u. 2-től 5-ig. Vasár- és ünnepnapokon szerkesztőségünkben nincs hivatalos óra. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon: 208. Lapunk egyes példányai a szerkesztőségben is kaphatók.

Uránia-szinház

Szombaton és vasárnap, julius hó 27. és 28-án:

Mády Christians legujabb filmje!

Mária asszony élménye

Modern főuri dráma 4 felv.

Remek pótműsor.

Előadások: 7 és 9 órakor. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Takarmányrépa-mag

fajtiszta, elsőrendü idei termés fehér kerek, kilója 5 K, megrendelhető:

BOGYAY-nál

Vörösmarty-tér 2. sz.

Nagyobb szőlőtelep,

avagy kisebb mezőgazdasággal egybekötött szőlőbirtok kezelésére, — esetleg egy jobb jövőjü

központi szeszfőzde vezetésére

ajánlkozik elsőrendü szakerő. — Cime:

KORÁNYI IMRE

központi szeszfőzdei üzemvezető, Székesfehérvár.

Ugyanott 400 liter kitünő minőségü saját termésü fajbor eladó.

Cséplést vállal

egyezség szerint uradalomba ujonnan kijavitott gőzpépekkel, ugyszintén kisebb cséplést gazdaknál helyben motor gépekkel.

Ugyanitt ujonnan kijavitott motor és gőzcséplők eladók.

FEJES BERTALAN

gépgyára. Székesfehérvár, Deák Ferenc-utca 17.

Nyomatott Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvár.